

Запрос патентного ведомства должен подаваться через главное территориальное управление юстиции соответствующего государства в рамках установленных международных договоров [6]. Это еще один случай указывающий, что нотариальное производство наследования прав интеллектуальной собственности так же может быть усложнено. При наведенном случае, усложнение может состоять как в обращении в суд, так и в формировании запросов к иностранным компетентным органам о подтверждении наличия прав и сроках действия определенного охранного документа (патента, свидетельства).

Вышеуказанные случаи относятся только к подготовительной стадии нотариального оформления наследства, в состав которого входят интеллектуальные права. При получении необходимых документов, подтверждающих права наследодателя на объект интеллектуальной собственности, начинается стадия оформления наследственных прав. Данная стадия осуществляется в соответствии с процедурой, предусмотренной Порядком осуществления нотариальных действий нотариусами Украины. В частности, нотариусом перепроверяется наличие всех необходимых документов для составления свидетельства о наследстве, осуществляется перераспределение имущества между наследодателями, с учетом особенностей наследования по закону или завещанию. Стадия выдачи свидетельства о наследстве также четко регламентирована Порядком осуществления нотариальных действий нотариусами Украины. Выдача свидетельства осуществляется при наличии заявления о выдаче свидетельства о наследстве, поступившее от наследников, а также всех необходимых документов в наследственном деле. Срок выдачи свидетельства о наследстве законодательством Украины не ограничен.

Выводы. Подводя итог данного исследования можно сделать следующие выводы. Наследование интеллектуальных прав отличаются в процессуальном и материальном аспекте от наследования иного имущества. Для нотариального производства наследования интеллектуальных прав свойственна процедура, состоящая из трех стадий: подготовительная, нотариального оформления наследства, выдачи свидетельства о наследстве. Особую сложность представляет подготовительная стадия, которая может сопровождаться усложнением установления факта принадлежности интеллектуальных прав наследодателю. Безусловно, изложенное является субъективным авторским взглядом на поставленную проблематику, которая требует дальнейшего философско-правового переосмысления.

Литература:

1. Postavaru A.M. 2015. It can be considered that the inheritance of intellectual property rights is an exception from the unitary feature of the heritage? Research and Science Today., No. 2(10), 2015., Access mode: <http://library.unej.ac.id/client/search/asset/2875>.
2. Hughes J. 1988. The Philosophy of Intellectual Property., Access mode: <http://www.justinhughes.net/docs/a-ip01.pdf>.
3. Poryadku osushchestvleniya notarial'nyh dejstvij notariusami Ukrainy: prikaz Ministerstva yusticii Ukrainy ot 22.02.2012. No. 296/5 [Procedure for making of notarial actions by notaries of Ukraine: Order of the Ministry of Justice of Ukraine of February 22, 2012 No. 296/5]., Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12/page?text=%E7%E0%EF%EE%E2%B3%F2>.
4. Grazhdanskij kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 No. 435-IV [The Civil Code of Ukraine: The Law of Ukraine from January 16, 2003 No. 435-IV]., Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page>.
5. Avramova O.E. 2015. Spadkuvannya ta zdiysnennya spadkovih avtors'kih prav na literaturnij tvir: privit vid neznajka [Inheritance and implementation of the hereditary copyrights to a literary work: Hello from Know-nothing]., Avramova O.E., Mala enciklopediya notariusa [Small Encyclopedia of the notary]., No 6 (84)., December 2015., Access mode: <http://yurradnik.com.ua/stati/spadkuvannya-ta-zdiysnennya-spadkovih-avtorskih-prav-na-literaturnij-tvir-privit-vid-neznajka/>.
6. Avramova O.E. 2017 Spadkuvannya majnovih prav, shcho viplivayut' z patentu na vinahid, korisnu model', vidanij v inozemnij derzhavi [Inheritance of property rights arising from an invention patent, a utility model, issued in a foreign country]., Avramova O.E., Mala enciklopediya notariusa [Small Encyclopedia of the notary]., No. 1(91), February 2017., Access mode: <http://yurradnik.com.ua/stati/spadkuvannya-majnovih-prav-shho-viplivayut-z-patentu-na-vinahid-korisnu-model-vidanij-v-inozemnij-derzhavi/>.

ТРЕНД ЧАСУ – ЗАКОНОДАВЧЕ ВИРІШЕННЯ БЕЗПЕКОВИХ ПРОБЛЕМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ / TIME TREND - LEGISLATIVE RESOLUTION OF SECURITY PROBLEMS IN INFORMATION AND COMMUNICATION ACTIVITIES

Соснін О.В., д-р політ. наук, проф., заслуж. діяч науки і техніки України, Академік Академія політичних наук України, Україна

Учасник конференції

It is known that for the possession of information and information space, in which the formation of scientific educational and educational policy between countries took place, there has always been an unprecedented struggle between political groups and business, which can be said to be aimed at defeat. Under the informational space it is understood to mean a collection of information resources, technologies of their maintenance and use, information and telecommunication systems that form a rather complex information infrastructure. The notion of "information space" is a system-forming element of society, which is a collection of information. Resources and infrastructure, that is, the entire sphere of formation, dissemination and use of information, is aimed at ensuring the full functioning of all elements of society as a whole.

Keywords: *informational, information space, information and communication activity, information and communication technologies, scientific and educational policy, digital transformation, security, hybrid wars.*

Відомо, що за володіння інформацією між країнами, між політичними угрупованнями і в бізнесі завжди велася небачено жорстка боротьба на ураження. Скажімо, інсайдерська інформація² про особисті плани, або плани конкурентів, владних структур тощо завжди була бажаним здобутком, оскільки за всі часи інформація була всеохоплюючим багатством – нематеріальним активом. Її боронили від ворогів і конкурентів, вона була умовою успішного розвитку кар'єри будь-якої людини, і, одночасно, умовою правильної економічної і політичної поведінки.

¹ Тренд (англ. від trend – тенденція) – основна тенденція зміни.

Про цінність інформації, якою ми володіємо і засвоюємо в процесі життя, у нас мало говориться, а в навчальних планах вітчизняних вищих навчальних закладів проблематика майже відсутня. Вона не відслідковується і навіть ігнорується (їй не приділяється належної уваги). Навіть там, де такі знання життєво потрібні майбутнім фахівцям у їх професійній діяльності, скажімо, для роботи у сфері міжнародних відносин, юриспруденції тощо. На сьогодні жоден вищий навчальний заклад України не залучений належним чином, оскільки не має не тільки належної навчальної бази, а й фахівців з цих питань, зокрема обізнаних в питаннях роботи із інформацією в електронному вигляді. Робота із інформацією, у тому числі за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), є поки що турботою лише навчальних закладів спецслужб. Мова йде не про підготовку фахівців з кібернетики, а про тих, хто здатний осягнути всю проблему інформаційно-комунікаційної діяльності в сучасному світі.

Сучасний етап світового суспільно-політичного і фінансово-економічного розвитку, який характеризується небаченими темпами і прагненнями громадян до розбудови принципово нового і вільного інформаційно-комунікаційного облаштування, починає вимагати таких знань на тлі зростаючої кількості постійних правопорушень з боку як споживачів, так і розпорядників інформаційно-комунікаційних послуг і баз змістовної інформації. Некоректне, а почасти й безвідповідальне, поведіння, скажімо, нотаріусів із реєстрами інформації про власність, викликає не просто занепокоєння у людей, а збурює суспільство. Інколи ми навіть відчуваємо потребу у поверненні до жорстких регламентів поведінки із змістовною інформацією, коли дізнаємось, що люди, які скоїли найтяжчі злочини (вбивство) по відношенню до інших, адреси і інші особисті дані своїх жертв дізнаються з Інтернету. Спонукає до цього і безліч прикладів правопорушень у фінансово-економічній сфері, сфері обслуговування і в багатьох інших інформаційно-комунікаційних відносинах людей із владою і між собою.

Здається, що лише сьогодні владні кола різних країн світу почали розуміти, що на тлі бурхливого зростання темпів інформатизації і світового науково-технічного прогресу проблеми інформаційно-комунікаційної діяльності, захисту інформації взагалі і при обробці засобами ІКТ зокрема набули ознак національної безпеки, стали більш багатомірними – соціальними, духовними і взагалі, як здається, природно-економічною надією щодо успішного облаштування нашого нового інформаційно-комунікативного типу соціуму. Час починає вимагати від нас зваженої (поміркованої) відкритості в комунікації і надійно захищати національні і наднаціональні довідкові, фінансово-економічні і всі інші інформаційно-комунікаційні служби в часи, коли відбувається масова заміна людей комп'ютерами в сфері управління і надання послуг.

На процес активно впливають не тільки нові глобальні, але й звичні регіональні події, які швидко набувають розголосу і поширюються за допомогою новітніх засобів комунікації. За певних умов всі вони збурюють людей і безпосередньо породжують в суспільстві відчутні загрози і соціальні виклики. Зокрема політичне насильство, яким ми провокуємо (викликаємо, спонукаємо) навіть війни: політичні, економічні, інформаційні і гуманітарні... Методи і засоби їх ведення активізують протестний потенціал населення, завдають втрат, які підпорядковано меті викликати дестабілізацію в суспільстві, скрити дії спецслужб агресора через масово впроваджені в реальну економіку і повсякденне життя не сертифіковані в країні новітні ІКТ, які постійно стимулюють зростання потреб людини в інформації і інформаційних послугах. Все це сьогодні набуває ознак небачено жорсткої інформаційної війни, оскільки всюди відбувається активне «вторгнення» пересічних громадян в сферу інформаційно-комунікаційної діяльності і його масштаб вражає. Дивлячись, скажімо, на мігрантів з Африки, які, долаючи морські простори, втрачають сім'ї, своїх дітей, гідність – все, але намагаються у будь-якому випадку залишити при собі гаджети. (Ми лише можемо прогнозувати катастрофічну неоднозначність ситуації, критичні безпекові ризики й те, що з нами буде, якщо нам, звиклим активно комунікувати і робити бізнес у електронних (соціальних і інших) мережах, у разі форс-мажорних обставин відключать Інтернет або електрика раптово зникне – її вимкнуть тим, або іншим, примусовим способом.)

Україна стала ареною активної інформаційно-комунікаційної діяльності іноземців і пересічних громадян, світових фінансово-промислових угруповань і міжнародних інформаційно-аналітичних центрів не випадково. Українські наукові і інженерно-технічні проекти завжди були невід'ємною складовою глобального розвитку людства, а громадяни приймали активну участь у формуванні засад розвитку нового типу суспільства – інформаційного, його політики, економіки, військової справи, діяльності спецслужб, і, безумовно, науки та освіти. Розвиток останніх завжди був умовою і стимулом успішного опанування знань про природу, промисловість і розвиток людства взагалі, що є виключно важливим, оскільки відомо, що людина протистоїть будь-яким викликам і небезпекам виключно за рахунок освіченості. За таких умов всі провідні країни світу свідомо досягали свого положення, намагаючись всіма силами дати основній масі населення можливість отримати якісну освіту і чіткі уявлення про цінність набутих знань.

Сьогодні, коли у масованому і широкому дискурсі обговорюються методи і цілі гібридних війн, можна впевнено говорити, що саме вони допомогли радянській партійно-господарській номенклатурі і їх нащадкам стати олігархами і спустошити одну із провідних країн світу.

Колись війни відбувались в двовимірному просторі – на поверхні моря і на суходолі, потім з'явився третій вимір – війна в повітрі. Народ України не відразу збагнув, що в сучасному світі найважливішим стає четвертий вимір – інформаційно-комунікаційна діяльність. Світ із винаходом комп'ютера практично живе саме в її вимірах, постійно позначаючи свій шлях інформаційно-комунікаційними кризами і цивілізаційними катаклізмами.

Інформаційно-комунікаційна діяльність громадян в провідних країнах світу завжди відігравала виключно важливу роль. Однак, темпи її стрімкого зростання з винаходом комп'ютера, протягом останнього півстоліття, обумовлені загальними процесами глобального переходу людства від індустріальної до постіндустріальної доби. Внаслідок впровадження комп'ютерної техніки і кібернетичних методів управління в реальну економіку суттєвої корекції зазнали базові компоненти життєдіяльності всіх країн і народів, табл. 1.

Табл. 1.

Основи	Епохи	
	Індустріальне суспільство	Постіндустріальне суспільство
Ресурси	Земля. Сировина. Робоча сила. Капітал.	Інформація. Знання. Творчі особистості. Системи комунікацій.

2 Інсайдер (від англ. inside – всередині). Інсайдерська інформація (англ. insider information) – суттєва, публічно не розкрита службова інформація компанії, яка в разі її розкриття здатна вплинути на ринкову вартість цінних паперів компанії. У більш широкому сенсі – будь-яка інформація, відома невизначеному колу осіб, близьких до її джерела.

Виробництво	Масове виробництво. Фабрика – концентратор ресурсів і модель суспільного устрою.	Індивідуалізація продукції. Розподілені особисті зусилля. Високотехнологічне «кустарне виробництво».
Організація	Бюрократія. Суворі ієрархія. Стандартні рішення. Формалізація функцій.	Адхократія ³ . Координація холдингового типу. Оціночні рішення. Адаптація до змін.
Цінності	Досягнення максимального багатства. Соціальна стандартизація. Суспільний консенсус.	Цінності творчості і особистої самореалізації. Соціальна де стандартизація. Толерантність в динамічному середовищі субкультур.

Значною мірою вплив ресурсної, виробничої, організаційної і ціннісної компонент ми вже відчули за час набуття незалежності через різноманіття неконтрольованих законодавством методів впровадження ІКТ. Їх «наукове» обґрунтування в сучасних політичних і економічних реаліях стало звичним, але, слід визнати, що про інформаційно-комунікаційну діяльність і інформаційно-комунікаційну функцію сучасної держави ми досі не маємо цілісного уявлення і не можемо свідомо і однозначно тлумачити про багато подій навколо стратегії розвитку України в сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі, оцінити здатність українського народу протистояти політичним, економічним і науково-технічним викликам сучасного світу. Одна з причин цього, на наш погляд, полягає в тому, що феномени комунікації і інформації по-різному проявляють себе в різних інформаційно-комунікаційних середовищах, тобто, в тих конкретних умовах, де відбуваються інформаційно-комунікаційні процеси. Їх вивчає інформатика⁴, як фундаментальна наука, і інші науки в різних сегментах предметних знань (технічному, біологічному, соціальному, фізичному). Всі вони, на жаль, аналізують лише певні аспекти прояву феномену інформації або інформаційно-комунікаційних процесів. Так, в технічній інформатиці, скажімо більше, аналізуються різноманітні способи генерації, кодування, передачі, прийому, перетворення і зберігання сигналів. Такий підхід до інформації в технічній інформатиці зовсім не зменшує її ролі і значення як науково-технічної дисципліни, але і вони являють собою лише зовнішнє відбиття певних форм подання інформації. Протягом ХХ століття інформатика вже дала можливість чітко сформувати певні поняття, зокрема про вимір інформації – біт, створила досить розвинену теорію передачі і обробки сигналів і дозволяє сьогодні досить впевнено виконувати необхідні інженерні розрахунки в ланцюгах передачі і перетворення інформації в системах зв'язку і телекомунікації – оцінювати їх пропускну здатність, стійкість, надійність, захищеність, тобто, вирішувати цілком конкретні і дуже важливі технічні завдання, які було пов'язано із становленням і розвитком засобів сучасної електронної комунікації.

Історія сучасного технологічного прогресу людства в ХХ столітті продемонструвала тут грандіозні винаходи і приклади надефективного впровадження не тільки електронно-обчислювальних комплексів в системах управління, зв'язку і комунікації, які стали підґрунтям інформатизації та створення дивовижних ІКТ. Однак, залишилось багато питань щодо роботи із змістовною інформацією. [2] Під впливом розвитку ІКТ майже все високотехнологічне виробництво поволі перемістилося із США, Канади і країн Європи до Китаю, і тепер Вашингтон воює за те, щоб перебрати на себе хоча б трохи ринку вуглеводнів і експортувати в країни Європи газ і вугілля, США перетворюючись на країну-бензоколонку. Американські товари стають неконкурентоспроможними і витісняються Китаєм і Південно-Східною Азією навіть з внутрішнього ринку Сполучених Штатів. Все, про що ліберальна пропаганда десятиліттями розповідала про СРСР виявилось правдою для самих США, а тому, попри все, їм терміново потрібні свої «perestrojka» й «glasnost».

На вимогу часу США в світі було створено нові глобальні за виміром центри для комп'ютеризованих галузей промисловості, науки, бізнесу, банківської справи тощо, але, головне, про що у нас і в світі мало говориться, вони змінили своє відношення до змістовної інформації і почали вирішувати величезну проблему створення захищених гігантських сховищ змістовної інформації в електронному вигляді. Саме вони дозволили освіченим людям впевнено дивитись (заглядати) і планувати майбутнє, розвивати і боронити свою країну. За цим, стоять вирішені проблеми захисту інтелектуальної власності при створенні високотехнологічних систем, зокрема озброєнь, систем стеження за поведінкою людини та фінансово-економічного управління світом. Сучасні ІКТ об'єднали все це в єдиному ланцюзі, надавши США особливу роль в процесах як розвитку світу, так і ведення сучасних війн.

Інформаційно-комунікаційна компонента присутня сьогодні всюди на різних рівнях управління світом саме через розгалужену мережу ІКТ. Як наслідок, в світі постійно генеруються ідеї щодо розвитку юридичної науки та законів (створення законодавства) для пошуку нових фундаментальних наукових знань і новітніх науково-освітніх систем для потреб виховання широкого кола спеціалістів для всього спектру наук, які через трансфер наукомістких технологій і знань контролюють і стимулюють свій розвиток.

Глобальні зміни в технологіях впливають на все, на винайдення і застосування нових методів злочинності і тероризму зокрема. Все це призводить до стрімкого невідворотного зростання кількості «новітніх загроз» і жодна держава самостійно не може впоратися із таким злом. Час доводить, що не існує національних кримінальних кіберзагроз. Вони здебільше є загальносвітовими загрозами, а тому кочне необхідними стають довіра, партнерство, постійні контакти і співробітництво при створенні загальних норм і правил поведінки.

Все базується на стрімкому зростанні вагомості законодавчих засад процесів обігу змістовної інформації як ресурсу розвитку в реальних вимірах грошових еквівалентів. Одночасно поцінуються комп'ютерна техніка і ІКТ за здатність надійно і ефективно сприймати, обробляти і зберігати величезні за обсягом інформаційні масиви або бази даних. Вони необхідні для вирішення всіх без виключення фінансово-економічних завдань, військово-політичних, поліцейських і взагалі всіх проблем сучасного суспільства. Проблема всюди набула ознак питання національної безпеки і гідності і випробовує на міцність національні якості народів.. Так, тільки в Сполучених Штатах Америки обсяг вхідних і вихідних даних становить 80 терабайт за

³ Адхократія (Adhocracy) – термін запропоновано в 1960-і рр. експертом з проблем лідерства Уорреном Беннісом (Warren Gamaliel Bennis), а потім популяризувано футурологом Елвіном Тоффлером (Alvin Toffler). За своєю суттю адхократія є протилежністю бюрократії. Адхократія ігнорує класичні принципи менеджменту, згідно з якими у кожного є певна, постійна роль, і являє собою гнучку організацію, де індивідууми можуть при необхідності вільно використовувати свої таланти. Тоффлер, Е. Шок будучого (Alvin Toffler Future Shock, 1970.) – М.: АСТ, 2008. – 560 с. – (Philosophy).

⁴ Інформатика (informatics, information (computer) science) – це технічна (теоретична і прикладна дисципліна) наука, що вивчає структуру і загальні властивості інформації, систематизує прийоми створення, збереження, відтворення, обробки і передачі даних засобами обчислювальної техніки, а також принципи, функціонування цих засобів і методи управління ними.

хвилину (це, принаймні, в 8 разів більше друкованого контенту бібліотеки конгресу!), що потребує значних витрат фінансів і енергії. До того ж, порівняно з 2005 роком швидкість передачі даних зросла від 5 терабіт за секунду до майже 400, тобто, в 80 разів. [4]

Таким чином, якість ІКТ опрацювання і зберігання інформації стала сьогодні реально критичною в структурі не тільки національної стійкості. Вона формує зокрема індустрію для створення гігантських комплексів серверів, які самі по собі споживають величезну – співставну із виробництвом алюмінію – кількість енергії лише для охолодження.

За сухими цифрами, які мало про що говорять пересічному громадянину, зануреному в свої побутові проблеми, ховається інформаційно-комунікаційний феномен всесвітнього масштабу – кожна людина в будь-якій країні через ІКТ відкриває для себе і свого оточення неосяжний, без кордонів і держав, віртуальний простір, який сам по собі докорінно змінює наші уявлення про події і явища, до яких ми звикали тисячоліттями, і обумовлює зокрема потребу звернути на це увагу з боку юридичної науки і освіти.

Темпи розвитку можливостей просування новітніх ІКТ і засобів зв'язку вражають. Так, якщо в 2014 році мобільними телефонами користувались 60% жителів планети, то до 2020 року планується, що ця цифра зросте до 90%, зауважимо при цьому, що кожне нове підключення створює нове джерело інформації.

Сьогодні майже половина землян вже має доступ до глобальних інформаційно-комунікаційних мереж, Інтернету зокрема, і це робить людей надзвичайно вразливими від негативного впливу процесів передачі і поширення інформації (як від самої інформації, так і від засобів безмежної комунікації). Все це відбувається на тлі того, що у кожного десятого землянина при цьому не має безпечної питної води та їжі. Наразі відчувається, що бурхливий розвиток ІКТ вже призвів до того, що людині часто простіше зв'язатися з іншою людиною, яка перебуває за тисячі кілометрів, ніж викликати «швидку допомогу» або отримати пляшку питної води. На думку сучасних аналітиків, явище це проміжне – у перспективі розвиток і ретельне структурування ІКТ допоможе краще розуміти як один одного, так і потреби цілих країн і регіонів світу, створювати таргетовані⁵ ініціативи в різних сферах її поширення.

Глобальне стегнення в Інтернеті, здійснюване спецслужбами різних країн світу, є лише початковою стадією військових кіберстратегій. Наступною фазою є розробка і постійне впровадження через глобальні мережі шкідливих програм, які дозволяють через мережу виводити з ладу, наприклад, об'єкти критично важливої інфраструктури супротивника, або, наприклад, банківських систем, електро- і водопостачання, заводи і аеропорти й інші стратегічно важливі об'єкти інфраструктури. За таких умов головним завданням суспільства, його силових і розвідувальних структур стає підготовка молоді бути здатними протистояти кібервійнам, що потребує докорінної перебудови і юридичної науки та законодавства зокрема.

Правила гри, які встановлює цифрова трансформація в засобах комунікації, є такі, що змін на цьому напрямку нам не уникнути – старі методи і інструменти працювати вже не будуть. Питання тільки в нашій готовності брати в них участь. Сьогодні, наприклад, не існує загальноприйнятих визначень щодо цифрової економіки, і багато хто вкладає в цей термін своє тлумачення, не розуміючи суті змін, що відбуваються, а вони лише демонструють методи одночасного управління всіма ресурсами всіх господарюючих суб'єктів за допомогою єдиної апаратно-програмної платформи. На наших очах стара ієрархічна система управління відмирає. Звична структура, яка складається із головного офісу з кількома рівнями керівництва, мережі підлеглих офісів і виробництв зі своїм керівництвом на всіх рівнях, дочірніх компаній тощо, в еру цифрової економіки не виживе – її губить «проміжні прошарки» управління, де кожен зайнятий перенесенням папірців і захистом своїх інтересів.

Осягнути ситуацію і точно визначити тут коло проблем, які нам сьогодні треба знати і вирішувати, ми, на жаль, поки що не змогли повною мірою. Для цього, крім досягнення відповідного науково-технічного рівня, потрібна постійна відверта і публічна дискусія фахівців із поверненням до витоків самої проблеми щодо методів управління суспільством і інформаційно-комунікаційною сферою держави в сучасних умовах. Зокрема, саме тому із особливою прискіпливістю ми маємо оглянути зростаючі проблеми роботи наших фахівців із великими масивами інформації, яка накопичується в електронних базах даних. В контексті вирішення проблем розбудови в Україні демократичного і захищеного від спотворення мережевого інформаційно-комунікаційного середовища, в умовах, коли проти нас розгорнута не тільки повномасштабна інформаційна і військова агресія, але й затягтий супротив власних еліт, це питання не бачиться таким вже легким. Потрібно щоб на всіх рівнях управління вміли і мали можливість приймати рішення і володіли тактичною майстерністю по відношенню до невідомого. Зрозуміло, щоб вони мали відповідне обладнання для швидкого реагування і адаптації до подій, які розвиваються, оскільки так або інакше всіх нас втягнуто до інформаційної війни, яка насправді є психологічною, тому що інформаційні потоки направлено на отримання ефекту в головах людей, і саме це є метою інформаційної (гібридної) війни. Проблема набуває величезного значення. Зокрема йдеться про формування в суспільстві нового світогляду на процеси опанування таким явищем комп'ютерної доби як «Великі бази даних» (так званих Big Date), створення для них національної нормативної бази тощо. Поняття Big Date поки що ще можна трактувати досить широко, однак, просту базу абонентів телефонних мереж (навіть із прізвищами і паспортними даними) вже сьогодні не слід відносити до них. Вони потрібні на більш високих рівнях управління суспільно-політичними і економічними процесами. Проблема стимулює прагнення багатьох структур і організацій, зокрема правоохоронних, розширити поняття «персональні дані», яке вже частково визначено законодавством, однак, щоб персональними даними вважалися не тільки прізвище, ім'я, по-батькові, але й певний набір поведінкових факторів, на підставі яких можна було б більше зрозуміти про людину, як то: де купує товари, на які сайти заходить тощо, питання слід більше виносити на порядок денний. Розриваючи коло накопичених проблем, Україна, безумовно, має піти на безпрецедентні реформи в законодавстві, а, відповідно, і в науково-освітній діяльності, оскільки розбудова системи набуття знань про захист інформаційно-комунікаційних систем, від яких абсолютно залежить якість інформаційних ресурсів, з якими ми працюємо, стає турботою всіх акторів законодавчого і науково-просвітницького процесу.

Проблеми юридичного обґрунтування питань протистояння гібридним впливам сучасності, збереження, захист змістовної інформації постійно поглиблюються, експоненціально зростають, а як адекватно реагувати на загрози, що виникають, ми часто не знаємо. Нам тут постійно не вистачає фаховості і можливостей генерувати якісні і збалансовані в часі сценарії і стратегії, які були би адекватні стратегічним прогнозам і планам розвитку країни, і саме тут сьогодні визріває в нашому суспільстві підґрунтя для нових криз і конфліктів у вимірі соціально-економічного, геополітичного, етнічного розвитку. Ми маємо усвідомлювати, що всі провідні країни світу відкрито і прагматично, навіть агресивно демонструють тут свої інтереси і спроможності. Сьогодні вже і за межами своїх держав вони розглядають іноземні об'єкти інформаційно-комунікаційної інфраструктури, зокрема науково-освітні, як власні. Оприлюднені останнім часом факти про витоки інформації за допомогою технічних засобів розвідки свідчать про те,

5 Таргетинг або орієнтування (англ. Target – ціль) – метод реклами, який дозволяє виділити зі всієї наявної аудиторії тільки ту частину, яка задовольняє заданим критеріям (цільову аудиторію), і показати рекламу саме їй. Термін активно застосовується і в медицині при застосуванні новітніх фармпрепаратів, які виключно ефективно діють, скажімо, на пухлини в онкології.

що роль технічних засобів захисту інформації буде постійно зростати і стає невід'ємною компонентою в системі міжнародних відносин, тобто, в дипломатії, системах ведення бізнесу і державного управління [3].

Минуло не багато часу після найбільшої в історії України хакерської атаки, а влада і експерти з кібербезпеки все ще продовжують підбивати підсумки руйнівної діяльності вірусу-вимагача Retya.A і підраховують збитки бізнесу і держсектора (їх оцінюють в \$ 8 млрд.), а експерти вже передбачають, що через кілька тижнів нам слід приготуватися до нової хвилі кібератак на мережі, які використовують на банківському ринку і в державному секторі. [1]

Світ не тільки збільшив свої багатомірні потреби в інформації і різноманітних інформаційно-комунікаційних послугах, а виявляє величезні інформаційно-комунікаційні загрози, які постійно генерує глобальна інформаційно-комунікаційна діяльність. Вони унаявили в нашій свідомості такі поняття, як «гібридна війна», «перманентна війна», «універсальна війна», «психологічна війна», доктрини «політичного диктату», «вибухового капсуля», «доктрини рвану». Сьогодні, скажімо, коли ми говоримо про те, що «гібридна війна», це щось принципово нове, то маємо знати, що вона є оновленим досвідом ведення війн китайськими імператорами, тобто, універсальною. Її ведення вимагає створення універсальних методів, воєнних і державних органів здатних діяти одночасно в когнітивному та віртуальному просторі, підпорядковувати ресурс всього народу і структур державного управління для вирішення завдань управління суспільством в умовах протистояння гібридним впливам. До них відносяться, насамперед, методи створення психологічного, фінансово-економічного і військово-промислового інформаційно-комунікаційних інструментів і, не в останню чергу, створення за допомогою законодавства умов справедливості і суспільстві і дієвого політичного апарату із необхідним обсягом повноважень і високим авторитетом посадових осіб.

Безумовно, поняття гібридної війни охоплює собою явища набагато ширше ніж форми ведення сучасних бойових дій, а тому йдеться про оформлення юридичних термінів і правил поведінки в новому стані глобального протистояння у сучасному дестабілізованому з точки зору безпеки міжнародному докльлі. Гібридна війна не є поверненням людства до стану холодної війни. Вона приходить їй на зміну, у супроводі ланцюгів безпекових проблем «гарячих» конфліктів і в процесі інформаційно-комунікаційної діяльності – нової, ускладненої й нестабільної форми політико-правових відносин на міжнародній арені і всередині країни.

Начебто, є зрозумілим те, що в світі боротьба колишніх імперій і їх еліт за свої геополітичні та економічні інтереси подовжується, але головним суб'єктом світової політики все ж таки стають інтереси транснаціональних корпорацій і фінансово-промислових груп, які давно діють в світі і вже створили розгалужену систему інформаційних та аналітичних центрів для вироблення стратегічних рішень для осіб, які приймають рішення і які безпосередньо впливають на політику держав. Форми цієї боротьби багатогранні, але ми їх повинні вивчати, фіксувати, аналізувати і приймати попереджувальні заходи, розвиваючи і юридичну науку, щоб наша доля не вирішувалася іноземцями в їх владних кабінетах.

Поява і стрімкий розвиток глобальних (соціальних) інформаційно-комунікаційних мереж доводить, що світ вже ніколи не буде таким, яким його бачили наші предки. Під впливом інтернет-технологій в суспільстві формуються нові уявлення людини про світ, відбувається розбудова засад інформаційного і, одночасно, громадянського суспільства. Логічно, що це стало законодавчо визначеною метою розвитку і нашої держави – трендом змін в суспільстві, державотворенні, науково-освітній діяльності.

Наше відставання тут багато в чому обумовлено визначенням юридичних норм і правил використання Інтернету і інших глобальних і соціальних мереж, тим, що національна еліта, а, відповідно, вітчизняне законодавство як і все науково-освітнє середовище зокрема, своєчасно не помітили, що з появою комп'ютера в світі суттєво змінилися фундаментальні уявлення про інформацію як ресурс розвитку країн світу і науково-освітню діяльність, яка почала визначати темпи розвитку світу. Сьогодні лише за умов усвідомленого розуміння комплексу знань навколо цього у нас з'явиться надія, що, не чекаючи дива, не сприймаючи на віру слова популістів і обіцянки політиків, а лише працюючи із надійно захищеною від спалювання інформацією, тобто, в захищеному інформаційно-комунікаційному просторі, ми будемо здатні конкурувати в світі, уникаючи деіндустріалізації, впроваджувати свої і запозичені інноваційні ідеї, тобто, будемо здатні вистояти в ХХІ столітті і постійно оновлювати тренди свого розвитку в науці, освіті, промисловості, сільському господарстві тощо.

Література:

1. Гиперугроза кибербезопасности., Дмитренко Ярослав., [Електронний ресурс]., Режим доступу: <http://www.2000.ua/v-nomere/derzhava/ekspertiza/giperugroza-kiberbezopasnosti.htm>
2. Соснін О.В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України: Монографія., О.В. Соснін – К., Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 572 с.
3. Соснін О.В., Воронкова В.Г. Інформаційне суспільство як виклик глобалізації., О.В. Соснін, В.Г. Воронкова., Час вибору: виклики інформаційної епохи: колективна монографія., За заг ред. О.А. Івакіна, Д.В. Яковлева. – Одеса., Видавничий дім «Гельветика», 2016., С. 344-359.
4. Цифровая глобализация: защита потоков данных., Сьюзан Лунд, Джеймс Маника., Данная статья – перевод материала, опубликованного Foreign Affairs 21 апреля 2017 г. © Council on Foreign Relations., Tribune News Services. В Украине – эксклюзивно для «2000». [Електронний ресурс]., Режим доступу: <http://www.2000.ua/v-nomere/derzhava/resursy/cifrovaja-globalizacija-zawita-potokov-dannyh.htm>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ / НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ БЕСПЛАТНОЙ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ ПО УГОЛОВНЫМ ПРОИЗВОДСТВАМ

Хом'яченко А., студент 3-го курсу
Часова Т.О., канд. юрид. наук, викладач
Київський професійно-педагогічний коледж ім. А. Макаренка, Україна

Учасники конференції

У статті розглядається нормативно-правове регулювання надання безоплатної правової допомоги у кримінальних провадженнях на стадії досудового розслідування, судового розгляду, ухвалення вироку та виконання покарань. Автори визнають, що важливо на законодавчому рівні закріпити механізм надання безоплатної правової допомоги різноманітним